

Senosios lietuvių šventės

(apžvalga)

Vardas, pavardė

Senosios lietuvių šventės

Nuo senovės birželio 13 dieną kaimuose prasidėdavo šienapjūtė. Buvo tikėta, kad nupjauta žolė gerai atželia, jeigu ji pjaunama per jauną mėnulį. Juokauta, kad jei žolę šienausi sode visai prie pat obels, antaniniai obuoliai išaugs kamuolio didumo. Šią dieną moterys neverpdavo linų, nes manyta, kad tokiu atveju juos užpuls kenkėjai. Jei šią dieną pastebimas gandras pievoje varliaujantis, kita diena bus saulėta, giedra. Nuo šios dienos kaimuose tradiciškai prasidėdavo jaunimo naktigonės. Jaunimas pernakt vakarodavo, dainuodavo aplink laužus. Kepdavo lašinius, žuvį, gaudydavo ir virdavo vėžius. Naktį laukuose būdavo palikti arkliai.

Pirmasis birželio sekmadienis paskelbtas Tėvo diena, tačiau, ko gero, tikrai maža šeimų, kuriose ši šventė yra švenčiama. Galbūt dėl to, kad šventės laikomos sentimentaliu dalyku, kai žmonės dalijasi savo jausmais. O vyrai iš mažens mokomi, kad tikram vyrui sentimentalumas turi būti svetimas. Bet vyrai, kaip ir moterys, nori dėmesio, padėkos, tad tikrai nudžiugtų sulaukę nedidelės dovanėlės ar tiesiog sveikinimo nuo savo vaikų ir žmonių.

Beržų garbinimo šventė minima: gegužės 23 d. Šventės metu ypatinga galia suteikiama jauniems berželiams. Pagonys medį laikė žmogaus ir visos gyvūnijos protėviu. Medis simbolizavo Visatos amžinumą, nesibaigiamumą, gimimą, mirtį ir atgimimą, mat jis žiemą apmiršta, o pavasarį vėl sužaliuoja. Medis simbolizavo ir visą pasaulį: jo šakos – dangų, kamienas – žemę, šaknys – požemį. Beržas išsiskiria iš kitų medžių tuo, kad yra itin gyvybingas – pirmasis pavasarį išsprogsta, auga ir prastoje žemėje.

Sėjos pabaiga. Gegužės 15 dieną nuo senovės lietuviai pabaigdavo sėjos darbus, o lauko pakraščiuose ant kuolo pamaudavo raguočio kaukolę. Tikėta, kad taip laukai bus apsaugoti nuo nemalonių.

Cibulinio diena minima: gegužės 5 d. Šią dieną senoliai laikė tinkamiausia diena sodinti svogūnus ir sėti žirnius. Kad svogūnai būtų geri, juos sodindavo tuomet, kai danguje kartu nebūna saulės ir mėnulio – t.y., arba anksti ryte, kai dar saulė nepatekėjusi arba vėlai vakare, kai dar nespėja pasirodyti mėnulis.

Šią dieną bičių augintojai spėdavo, koks šiomet bus medus. Jei diena giedra, saulėta – bus daug medaus, jei apsiniaukusi – mažai.

Motinos diena švenčiama pirmąją gegužės sekmadienį. Ši šventė lietuviams žinoma dar nuo senų senovės. Šią dieną motinas sveikina vaikai ir vyrai, todėl jie stengiasi už jas atlikti visus namų ruošos darbus. Motinos diena ne šiaip sau švenčiama pavasarį. Motina tapatinama su žeme. Kaip ji išaugina vaikus, taip žemė išaugina derlių. Taigi pavasarį, kai garbinama žemė, kad būtų derlinga, nepamiršamos ir motinos.

Lietuviai gegužės 1-ąją dieną minėdavo gegutės dieną. Gegužės mėnesio pavadinimas kilo iš ši mėnesį ar kiek anksčiau užkukuojančios paukštės pavadinimo. Mūsų protėviai švėsdavo gegutės dieną – dažniausiai pirmąją gegužės savaitę, todėl, kai pirmąsyk išgirdavo gegutę kukuojant. Tarp jaunimo buvo paplitęs apeiginis šokis „Gegužė“. Viena mergina (išrinkta gražiausia iš visų)

vaizduodavo gegutę. Ji sėdėdavo ant krėslo – gegutės sosto užrištomis akimis, o visi kiti šoko aplink ją rateliu. Aplink šokantys vaikinai praeidami pro „gegutę“ dainuodavo: „Karaliūne gegele, kukū, aš tavo brolelis, kukū“. Įsiklausydama į balsus „gegutė“ turėjo išsirinkti tris labiausiai patinkančius vaikus. Tuomet jai būdavo atrišamos akys ir ji visą vakarą šokdavo su tais vaikinais. Išsiskirdama trims „broleliams“ ji padovanodavo po savo išaustą juostą.

Kai visi vasario 14-ąją švenčia meilės ir už jos slypinčių malonumų dieną bei keikia niūrias lietuvių šventes, niekas nesusimąsto, kad ir lietuviai turi gražią savo meilės šventę ir savo šv. Valentina – dievaitę Mildą. Tai deivė, kurią turėjo kiekviena iškili senovės tauta: graikai – Afroditę, romėnai – Venerą, lietuviai – Mildą. Pamiršę speiguotą vasarį, puikiai galime švęsti meilės, piršlybų ir giminės tęstinumo dievaitės Mildos šventę. Meilės diena švęstina žieduotą ir saulėtą gegužės 13-ąją dieną.

Paskutinę balandžio naktį buvo minima Valpurgijos naktis. Kai kas sieja šią šventę ir su Jore, pirmojo perkūno diena. Šventės pavadinimas pradėtas vartoti ir plačiau, pvz., Lietuvoje moterys, gebėjusios burti ir vadinamos raganomis, naktimis rinkdavosi ant Šatrijos kalno. Tokie jų susibūrimai buvo vadinami Valpurgijos naktimis.

Balandžio 25 dieną nuo senų senovės lietuviai pradėdavo tvarkyti daržus. Pirmiausia tradiciškai būdavo sėjamos morkos. Morkų lysvių gale būdavo įbedamas kuolas, kad morkos augtų tiesios ir didelės. Liaudyje gyvos sakmės apie šv. Morkų: vieną kartą mergelė Marija sijojusi miltus ir iš jos sietą pavogęs velnias. Marija siuntusi Morkų sieto grąžinti. Morkus susipešęs su velniais, o sietą švystelėjęs iki dangaus. Dabar tas sietas šviečia nakčia (Sietynu liaudiškai vadinamas Tauro žvaigždynas). Tokia sakmė Šv. Morkaus diena tarsi susiejama su Daržų diena, sėja.

Nuo seno balandžio 23 dieną buvo švenčiama gyvulių globėjo Ganiklio ir žalumos dievo Jorio garbinimo šventė. Jorėti – reiškia augti, plisti, žaliuoti ir t. t. Sakoma „pažaliavo kaip jorė“, „medis žalias it jorė“ (Lietuvių kalbos žodynas). Į Lietuvą atėjus krikščionybei, šios šventės sutapatintos su Jurginėmis, šv. Jurgio vardo diena.

Jorė arba Joris – tai pavasario Perkūnas, žadinantis gyvybės jėgas. Jis yra raitelis, panašus į mūsų Vytį ir šv. Jurgį. Jorė valdo žemės raktus, prikelia augmeniją, pabudina žemę, siunčia lietų. Jorė globoja žirgus, gyvulius, žvėrelius. Per Jorę išgena gyvulius į ganyklą ir išjoja arklius naktigonėn; su tuo susiję įvairūs apsisaugojimo nuo burtininkų, raganų ir vilkų ritualai, iš kurių bene svarbiausias esti gaidžio aukojimas. Šį rytą niekam nevalia eiti iš trobos lauk, kol šeimininkas neapėjo sodybos. Jis papjaudavęs juodą gaidį, kraują išvarvindavęs prie tvarto durų į arklių ėdžias ant avižų. Vidurius dėdavęs ant akmens sakydamas: „Te, Dievuli, tavo dalį!“ Mėsą virdavę pusryčiams.

Vienintelę metuose dieną – balandžio 1-ąją susiduriame su keistu paradoksu – galime meluoti kiek tik leidžia laki fantazija ir nesulauksime jokių priekaištų. Maža to, užsitikrinsime sėkmę visiems ateinantiems metams. Nieko čia nuostabaus, nes balandžio 1-oji – Melagių diena. Išdaigų ir juoko diena nuo seno yra minima ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje. Seniau „melagio, arba šido, diena“ buvo

siejama su kiekvieno žmogaus sėkmės tiems metams būrimu. Manyta, kad „jeigu tą dieną nieko neprigausi, tau bus nelaimingi metai“. Užtat tądien visi verčiasi per galvas stengdamiesi sukurpti kuo įtikinamesnį melą ir taip šmaikščiai apmauti savo bičiulį ar giminaitį. Juk taip norisi smagiai sušukti: „Aprilius!“

Dauguma kasmet švenčiame Velykas, o ar žinome, kokia šios šventės reikšmė? Velykos – kilnojama šventė, švenčiama pirmąjį mėnulio pilnatis sekmadienį po pavasario lygiadienio. Ji turi galias tradicijas. Velykų pavadinimas kilęs iš žodžio „vėlės“, mat mūsų protėviai šiuo metu aplankydamo artimųjų kapus, nunešdavo jiems kiaušinių. Tikėta, kad mirusiųjų vėlės išlenda kartu su atgimstančia gamta, bet paskui pasitraukia po pirmojo Perkūno. Velykos mūsų protėvių buvo švenčiama kaip gamtos atbudimo šventė.

Apytikriai kovo 25 dieną į Lietuvą parskrenda gandrai. Ta diena vadinama Blovieščiai, arba Gandro šventė. Gandras tarsi išvaiko paskutinius žiemos ledus. Tikėta, kad pirmą kartą pamatytas gandas gali daug nulemti visiems metams. Jei pirmą kartą pamatai gandrą skrendantį – viskas puikiai ir sparčiai seksis. Jei pirmą kartą pamatai gandrą tupintį – viskas šiemet eisis iš lėto. Netekėjusios merginoms pamatytas skrendantis gandas reiškė, kad jos šiemet ištėkės. Tupintis – kad dar tebetupės savo tėvų namuose. Mokiniui skrendantis gandas – kad sėkmingai „perskris“ į kitą klasę. Stovintis – kad pasiliks toje pačioje klasėje antriems metams. Šia diena prasideda šiltasis metų pusmetis. Senoliai sako, kad šią dieną meškos ritasi iš guolio. Be to, kažkada Gandrinės buvo laikomos prosenoviškais Naujaisiais metais. Tad neveltui šią dieną svarbūs spėjimai ir tikima, kad kokios pirmos naujų metų dienos, tokie ir visi metai.

Dar vienas su švente susijęs keistas paprotys – tikėjimas, kad šią dieną gyvatės po žemę savo karalienės karūną ritinėja, taip žadindamos gamtą. O jei šią karūną iš jų pavogsi, viską žinosi, kitų mintis skaitysi, žinosi, kur turtai paslėpti.

Kasmet apie kovo 20-21 d. visuose Žemės rutulio kampeliuose dienos ir nakties ilgumas tampa vienodas. Prasideda eilė pavasario švenčių – Verba, Velykos, Jorė, kurių šventimas yra panašus, padedantis gamtos pabudimui ir prisikėlimui.

Senovės lietuviai tikėjo, kad lygiadienio rytą išsimaudžius upėje, tekančioje iš rytų, būsi tyras ir sveikas visus metus. Lygiadienio rytą saulė teka tiksliai rytuose. Toks paprotys praustis rytą užfiksuotas ir Velykų šventės metu, todėl gali būti, kad kažkada Velykos buvo švenčiamos būtent šią dieną, per pavasario lygiadienį. Dabar pavasario lygiadienis švenčiamas visame pasaulyje išvakarėse, kovo 20 d., kartu su Tarptautinė Žemės diena – astronominiu pavasariu.

„Pempel pempel kuodotoji, kame tavo kamarėlė languotoji? Pievelėj, kemselėj, tenai mano kamarėlė languotoji“, – apie pempę sukurta ne viena lietuvių liaudies daina. Pempė – atbundančios gamtos, atšilimo pranašas. Pempės diena (švenčiama kovo 19 d.) – gilių tradicijų pavasario šventė. Senoliai tikėdavo, kad, jei šią dieną parskrenda pempės, prasidės atšilimas. O jei šią dieną giedra, tai bus

pieningi metai. Šią dieną merginos šluodavo kiemus, pradėdavo tvarkyti tradicinius savo gėlių darželius, supurenti žemę. Kai kur šią dieną jau būdavo sėjamos vasarinės gėlės.

Kovo 10 d. nuo senovės buvo švenčiamas paukščių parskridimas. 40 paukščių diena vadinama todėl, kad apytikriai tiek paukščių rūšių iš Lietuvos iškrenda žiemoti į švėtimas šalis, o pavasarį sugrįžta į gimtinę. Senoliai tikėjo, kad jei šią dieną pašala, šalnos laikysis dar 40 parų. Šią dieną šeiminkėms būdavo patariama iškepti 40 bandelių, kad vasarą javai gerai derėtų. Kai kur, ypač Žemaitijoje, manyta, kad šią dieną reikia praleisti „savam lizde“, t.y., su savo šeima. Tikėta, kad šią dieną kur nors toliau iš namų išvažiuojus, užsitrauksi nesutarimą su saviškiais ir su kaimynais.

Kovo 4 d. švenčiama sena lietuvių šventė, skirta pavasariui pašlovinti – kovarnių diena. Šiuo metu į Lietuvą parskrenda kovarniai, kovai. Senoliai šią dieną patardavo praverti tvartų duris, įleisti vidun saulės, kad gyvuliai galėtų pasidžiaugti ateinančiu pavasariu. Kai kur būdavo patariama gyvulius išleisti į lauką. Tikėta, kad jie greičiau augs, bus atsparesni ligoms, ištvermingesni.

Užgavėnės yra sena šventė, žinoma visose Europos šalyse. Jos paskirtis – išvyti žiemą, paskatinti greičiau ateiti pavasarį. Šventė švenčiama likus 7 savaitėms (46 dienoms) iki Velykų. Šis laikotarpis būna nuo vasario 5 iki kovo 6 dienos.

Pirmoji diena po Užgavėnių vadinama Pelenų diena. Šią dieną bažnyčiose būdavo šventinami pelenai, gauti sudeginus praėjusių metų verbas. Pelenai barstomi žmonėms ant galvų primenant krikščionišką tiesą: „iš dulkės gimei, dulke ir pavirsi“. Pelenų paprastai tikintieji parnešdavo ir namo – namiškiams ant galvų pabarstyti. Ši diena laikoma ir pirmąja pavasario diena, mat Užgavėnių metu būna išvaroma žiema. Vyrai išnaudodami šią progą rengdavo išgertuves – degtine „praskalaudavo“ tarpdančius, kad mėsos neliktų. Gavėnios periodu nebuvo leidžiama linksmintis: dainuoti, rengti šokių, vestuvių, kitų iškilnių.

Vasario 5 d. nuo seno lietuviai garbino ugnies deivę Gabiją ir kasdieninį maistą – duoną. Duonos dieną buvo kepama duona, atliekamos aukojimo apeigos Žemynai ir Žemėpačiui. Tikėta, kad apeigose pašventinta duona pagelbsti kilus gaisrui, saugo nuo ligų: nuo blogos akies (nužiūrėtom karvėms grąžina pieną, atkeri nužiūrėtus žmones), padeda gydyti akių ligas, žaizdas, saugo nuo gyvatės įkandimo (reikia nešti kišenėje kai eini į mišką). Kilus gaisrui, duonos būdavo metama į ugnį, tikint, kad ugnis nurims ir nesunaikins namų. Šventinta duonelė būdavo užkišama po trobos rąstais palubėje, įkišama į namo pamatus. Tokios duonos gabaliuką padėdavo ant krosnies, kad ugnis iš namų neišeitų ir neišplistų. Kilus perkūnijai, tokią duoną laikydavo suspaudę rankoje, kad perkūną atbaidytų. Motinos, išleisdamos sūnus į kariuomenę, į drabužius įsiūdavo duonos trupinį, tikėdamos, kad sūnų aplenks kulka.

Vasario 3 d. lietuviai nuo seno šventino linus, todėl ta diena buvo vadinama Linų diena. Pašventinti linai buvo dedami ant aukuro, prašant gero derliaus. Linų sruoga buvo sukama ant eglės ar kadugio šakelės. Eglė ir kadagys – nuolat žaliuojantis augalas, todėl jis simbolizavo netrukus (pavasari)

Senosios lietuvių šventės

prisikelsiančią gyvybę. Tikėta, kad tokia linų sruoga saugo žmogų nuo nelaimių ir ligų. Sušalus, sruogą vyniodavo ligoniui ant kaklo.

Vasario 2 dieną bažnyčiose šventinamos gaudulinėmis ar grabnyčiomis vadinamos žvakės, kurios vėliau uždegamos užėjus audrai ir perkūnijai. Tikėta, kad tokios žvakės padės apsisaugoti nuo audrų ir ligų. Nuo seno šią dieną lietuviai meldėsi Perkūnui.

Anksčiau su tokiomis žvakėmis dar būdavo ir buriama. Uždegus žvakę žiūrima, kur link krypsta jos liepsna. Jei į trobos vidų – iš tų namų neišeis laimė, o jei durų pusėn – gali būti, kad kas nors iš namiškių greitai mirs. Sakoma, kad per Grabnyčias jau Pakvimpa pavasariu, nubąla beržų tošis, o gaidys gauda nuo stogo varveklių lašus.

Pusiaužiemis, Kirmėlinė minima sausio 25 d. Ši diena ypatinga tuo, kad tą dieną visi įdėmiai stebėdavo orus. Buvo tikima, kad tos dienos priešpiečio oras atitinka pirmąją, o popietinis – antrąją žiemos pusę. Jeigu tądien saulėta, buvo spėjama būsiant gražią vasarą ir gerus metus, jei debesuota – tais metais daug žmonių mirsią, jeigu lyja ar sninga, tūmet būsias didelis brangymetis, nes javai supus, o jei smarkus vėjas pučia, tarp žmonių galintys kilti dideli neramumai.

Gruodžio 21 – 22 dienomis būna trumpiausia žiemos diena ir ilgiausia naktis. Nuo šios akimirkos dienos jau pradeda ilgėti, todėl sakoma, kad saulė sugrįžta. Gruodžio 22 d. laikoma astronominės žiemos pradžia, ta diena vadinama Žiemos saulėgrįža. Elnias devyniaragis lietuvių pagonių tikėjime – mėnulio simbolis. Nuo priešpilnio mėnulio iki pilnaties – 9 paros, todėl jis vadinamas devyniaragiu. Elnias devyniaragis (mėnulis) vasarą eina žemai, tada trumpa naktis; žiemą jis eina aukštai, tada naktis ilga. Tokius vaizdinius galima rasti senose liaudies dainose.

Pvz., kalėdinėje dainoje: „Oi atabėga bistrus alnelis Lėliu Kalėda, Kalėda. Bistrus alnelis devyniaragis Lėliu Kalėda, Kalėda...“ Pasakojama, kad baltas elnias išbėga per saulėgrįžą, o atbėga per Kalėdas. Taigi žiemos saulėgrįža iš tiesų buvo švenčiama iki Kalėdų. Kai kuriose dainose elnias ir kaip Saulės simbolis, atnešantis ant ragų saulę.

Senovėje lietuviai lapkričio 12 dieną šventė Ožio šventę, skirtą pakviesti žiemai. Kad greičiau pasnigtų, piemenys aplink beržą tris kartus apvesdavo baltą ožką. Baltas beržas ir balta ožka simbolizavo sniegą. Mažiausią piemenuką kartais užsodindavo ant ožkos raitą. Išlikę žinių, kad šią dieną piemenukai žaisdavo žaidimą „oželį“ – prie galvos pridėję pirštus „baidydavosi“, erzindavo vienas kitą. Ožiai buvo papuošiami kaip karaliai, su karūnomis, vaišinami kopūstais ir morkomis. Šią dieną lauke ant laužo piemenukai paskutinį kartą kepdavo savo skanėstą – kiaušiniene iš dvylikos kiaušinių.

Lapkričio 2 dieną minimos Vėlinės. Vėlinės – visų mirusiųjų atminimo diena. Gyvieji aplanko mirusiuosius kapuose, uždega žvakutes, manoma, kad mirusieji taip pat ateina pas gyvuosius.

Vėlines lietuviai šventė nuo senovės. Tai dar pagoniška šventė. Buvo tikima, kad mirštant žmogui nuo kūno atsiskiria vėlė, kuri vėliau bendrauja su gyvaisiais, juos nuolat lanko. Lietuvių liaudies

dainose sakoma, kad miręs žmogus atsisėdęs į „vėlių suoloelį“, kad motinos mylimas sūnus tapęs „vėlių ženteliu“, o dukrelė – „vėlių martele“, kad jie išeina pro „vėlių vartelius“. Tikėta, jog vėlės lankosi savo gyventose vietose, o mėgstamiausias lankymosi metas – gūdus ruduo. Neveltui ir lapkričio mėnesį žmonės senovėje vadino vėlių mėnesiu.

Iki rugsėjo 29 dienos, Dagos dienos, nuo seno lietuviai baigdavo bulviakasį ir žemės ūkio darbus. Žodis „daga“ kilęs iš „dygti“, jis reiškia daigus, t.y., sudygiusius grūdus, o kartu ir jų derlių. Senovėje ši diena buvo duoklių kunigaikščiams metas, mat pabaigus žemės darbus, valstiečiai turėjo atskaičiuoti dalį savo derliaus kunigaikščiui. Pagal šią dieną lietuviai spėdavo tolimesnius orus: jei pučia vakarinis vėjas – lauk permainingos žiemos (tai šlapdriba, tai sniegas). Jei ši diena giedra ir pučia pietų vėjas – žiema ir pavasaris bus šalti, daug snigs. Jei šią dieną pamatysi ant žolių voratinklį apvaliu viduriu – blogas ženklas, kitais metais gali nesisekti. O jei dar tame voratinklyje musė – metai bus prasti. Jei voratinklis tuščias – žmonės sirgs. Tačiau jei voratinklyje kirminas – metai bus geri.

Alutinis minimas rugsėjo 21 d. Mūsų protėviai šiuo metu gamindavo pirmąjį alų iš miežių derliaus, todėl ši diena vadinama Alutinio švente. Alumi buvo vaišinami kaimynai ir giminės. Be to, jis buvo aukojamas ir dievams – juo aplaistomi (tarsi pašventinami) pirkios langai, durys. Alus buvo daromas ypatingas, vadinamas „trejų devynerių“. T.y., buvo imamos 9 saujos javų ir kiekviena sauja dar padalijama į tris dalis. Tuomet viskas atskirai iškuliami ir sumaišoma su miežiais. Kiekvienas šventės svečias buvo vaišinamas 9 kaušeliais tokio alaus. Senovėje alus buvo geriamas iš gyvulių ragų, ant kurių buvo išskutinėti elniai, paukščiai, žalčiai. Alus laikytas stebuklingu gėrimu, sugebančiu prakalbinti ir tylenius.

Ši alaus šventė būdavo švenčiama rugsėjo pabaigoje, būtent tada, kai nuimamas derlius, oras pradeda šalti. Sakoma, kad nuo šios dienos jau nebegalima maudytis ežeruose ar upėse, gaudyti vėžių. Jau reikia padėti vasarines šiaudines skrybėles į šalį, susirasti žieminį galvos apdangalą.

Rugpjūčio viduryje lietuviai nuo seno šventė vasaros ir rudens sandūrą, kai svarbiausi lauko darbai jau buvo nudirbti. Žolinė (Dzūkijoje – Kopūstinė) – tai atsisveikinimo su želmenimis ir gėlėmis diena. Javai jau nupjauti ir suvežti, uogos ir vaisiai surinkti, privirta uogienių. Moterys šią dieną rinkdavo gražiausias laukų gėles, vaistažoles, dėkodavo Žemei už derlių ir grožį. Ūkininkai šiai šventei iškepavo duonos iš šviežio derliaus ir padarydavo alaus, giros. Žolinių švęsti susirinkdavo visa giminė, buvo prisimenami ir giminės mirusieji. Buvo tikima – kas neateis kartu švęsti per Žolinę, bus neturtingas. Šventės dieną buvo aukojami gyvuliai ir rituališkai kepama duona: naujojo derliaus miltų tešlos paplotėliai svaidomi iš rankų į rankas per ugnį, kol iškepavo.

Birželio 22–ąją Žemėje būna ilgiausia diena ir trumpiausia naktis metuose. Saulė pasiekia didžiausią aukštį. Bemaž savaitę saulė išbūna tame pačiame aukštyje. Tai vadinamasis vasarvidis. Vasaros saulėgrįža nuo seno švenčiama kartu su Rasų, o atėjus krikščionybės laikams – su Joninių švente. Nuo birželio 29-osios dienos pradeda trumpėti.